

Pósa Lajos:

Nyizsnyai Gusztáv *

(Szavaltá: Nyizsnyai szobrának hódmezővásárhelyi leleplezési ünnepén, 1900. október hó 7-én a szerző)

Behunyom a szemem s úgy nézek a múltba:
Megszúr a szabadság töviskoszorúja!
Fölszakad a sebe jajduló lelkeknek:
Koporsókat látok, temetnek, temetnek!

Diadalmas zászlónk lebukott a porba,
Vad bosszút lihegő ellenség tiporja.
A haza szent képét rugdossa sarkával,
Szeme közé csapkod szöges ostorával.

Ki csörög? Mi csörög? Porkolábok láncá.
Tömlöcök fenekén szabadsághős rázza,
Bujdosók siralmát zúgja folyó, patak,
Vérbe fürdött hantok égre kiáltanak.

Temető az ország... Erdőn, mezőn, halmon
Virágtalan sírok sóhajtását hallom.
Hóhérok röhögnek, ördögök kacagnak
Halotti éneket a haló magyarnak.

...Behunyom a szemem s úgy nézek a múltba:
Egy dalnokot látok sírokra borulva,
Húros hegedűjén bús kesergő zúg át,
Tövissel pengeti szakadozó húrját.

Átöleli, mint a korhadó keresztet,
Hősök porló szive sorra mind fölreszket,
Porladó szívükből virágok fakadnak:
Képeül a télre támadó tavasznak.

Innen is, onnan is szed egy-egy virágot,
Városról-városra járja az országot.
Húros hegedűjén új ének zúg által:
Pengeti sírokról tépdesezt virággal.

Dalol a nagy éjben születő hajnalról,
Rémes sötétségben fényes virradatról,
Csüggedő nemzetnek reményt zengedezve
Iratos balzsamot hullat a sebekre.

Te vagy az Nyizsnyai! Te voltál, te voltál!
Könnyedet itta be a romba dőlt oltár!
Mikor a magyarnak sirni sem volt szabad:
Te a szabadságot elsirattad magad.

Csillagtalan éjbe csillagot is dobtál,
Dermedt szív melegült lángszító dalodnál,
Zöld gallyat ültetted sivatag pusztába,
Szép sudárba szökkent... nőtt, nőtt koronája.

Isten szólalt meg a hegedő szavában:
„Honszerető nemzet nem lehet hazátlan,
Csak a ki a zsarnok talpnyaló szolgája,
Csak annak veszett el független hazája!”

Áldott légy, magyar nép vándor hegedőse,
Isten muzsikása, hajnal pengetője!
Ringassa nevedet az örök hír szárnya!
Zengő dal övezze s szabadság virága!

*) Vármegyénk nagynevű szülöttének ezt a remek költeményét, melyet az ötvenes évek híres nótaköltőjének szobra leleplezésére írt, a „Szegedi Híradó”-ból vettük át. Szerk.

In: *Gömör–Kishont, 1900. október 11.*